

Vergaderjaar 2018–2019

35 000 XVI

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (XVI) voor het jaar 2019

Nr. 132

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 juli 2019

Van 13 tot 17 mei jl. heb ik een werkbezoek gebracht aan Sint Eustatius en Bonaire om het Caribisch Sport en Preventieakkoord te ondertekenen. Op 16 mei jl. vond onder mijn voorzitterschap het derde bestuurlijk overleg Volksgezondheid plaats met de Ministers van Aruba, Curaçao en Sint Maarten. Met deze brief breng ik verslag uit van mijn werkbezoek en informeer ik uw Kamer over de conclusies van het bestuurlijk overleg Volksgezondheid. Tevens reageer ik met deze brief op verschillende vragen die zijn gesteld, op het terrein van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), tijdens het AO Bonaire, Sint Eustatius en Saba van 13 juni jl.

Caribisch Sport- en Preventieakkoord

Op 14 mei en 15 mei jl. heb ik respectievelijk op Sint Eustatius en Bonaire de Caribische Sport- en Preventieakkoorden ondertekend. Voor Saba is op 11 juni jl. het Sport- en Preventieakkoord met Saba in Den Haag ondertekend. Voor Saba geldt dat de (financiële) afspraken over sport en preventie deel uitmaken van de brede Saba package waarin de gezamenlijke afspraken tussen Rijk en openbaar lichaam zijn vastgelegd.

Het doel van de akkoorden is een gezonder Caribisch Nederland, met meer aandacht voor preventie en het belang van een gezonde levensstijl. De akkoorden bevat vijf thema's: overgewicht, problematisch alcoholgebruik, roken en drugsgebruik, sport en bewegen, seksuele gezondheid en vitale organisaties op sport en preventie.

Met de Sport- en Preventieakkoorden wil ik stappen zetten zodat mensen meer makkelijker de gezonde keuze kunnen maken. Daarbij is het wel belangrijk dat wordt gekeken naar de lokale omstandigheden op de eilanden. De resultaten van de onlangs uitgevoerde health study dienen

als basis voor de doelstellingen van de akkoorden. De cijfers laten zien dat roken in Caribisch Nederland minder een probleem is, maar overgewicht des te meer. De helft van Caribisch Nederlanders beweegt onvoldoende, onder kinderen is dit probleem nog groter. Dit heeft onder andere te maken met de beschikbaarheid en toegankelijkheid van voorzieningen op de eilanden. Hier gaan we met elkaar ook aan de slag, zoals het uitbreiden en opknappen van sportvelden en speelruimte in de wijken. Er komen meer buurtsportcoaches, zodat er meer professionele mankracht is om tot een structureel sport- en beweegaanbod te komen voor iedereen. Sportverenigingen spelen een cruciale rol om zoveel mogelijk mensen aan het sporten te krijgen. Daarom ondersteunt VWS hen meer dan voorheen. Via de buurtsportcoaches, maar ook via hulp van bonden uit Nederland zoals de KNVB.

In het Caribische akkoord is ook veel aandacht voor de jeugd. Met lesprogramma's op middelbare scholen over alcohol, tabak en drugs en aanbod van gezonde maaltijden op scholen krijgen ook kinderen in Caribisch Nederland volop kans op een gezonde start. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van aanwezige kennis en organisaties, zoals Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG). JOGG gaat voor de komende twee jaar een adviseur fulltime op Caribisch Nederland stationeren om te helpen tot een ketenaanpak op overgewicht te komen. Daarnaast komt net als in Nederland leefstijlcoaching en hulp bij het stoppen met roken in het basispakket.

Anders dan het Nationaal Preventieakkoord, richt het Caribisch Sport- en Preventieakkoord zich ook op seksuele gezondheid. Het aantal abortussen in Caribisch Nederland is volgens professionals hoog en seksueel overdraagbare aandoeningen als chlamydia en gonorrhoe komen veel voor. Doel is dan ook een daling van het aantal abortussen en stijging van het gebruik van anticonceptie. Gekeken wordt naar het opzetten van Sense en Soa consulten, meer seksuele voorlichting op scholen, en het ondersteuning van vrouwen bij onbedoelde zwangerschappen.

Hierbij bied ik u de Sport- en Preventieakkoorden met de openbare lichamen van Bonaire, Sint Eustatius en Saba aan¹.

Tijdens het AO Bonaire, Sint Eustatius, Saba op 13 juni jl. zijn op dit onderwerp aanvullende vragen gesteld over de betrokkenheid van NOC*NSF bij talentontwikkeling in Caribisch Nederland. Daarom heeft VWS contact gezocht met NOC*NSF. De programma's voor talentontwikkeling worden gecoördineerd door de Nederlandse sportbonden. Deze programma's zijn momenteel niet specifiek gericht op Caribisch Nederland, hoewel volledigheidshalve gemeld moet worden dat sporters uit Caribisch Nederland niet uitgesloten zijn van deze programma's. Hun deelname kent echter vaak een aantal praktische haken en ogen waar sporters uit Europees Nederland in mindere mate of niet mee te maken hebben.

In gesprek met NOC*NSF constateerden wij beiden dat bij partijen die direct of indirect betrokken zijn bij de sportbeoefening in Caribisch Nederland behoefte lijkt te bestaan aan meer duidelijkheid en afstemming over bijvoorbeeld de structuur en eventuele verantwoordelijkheden van de sport in Caribisch Nederland. VWS zal daarom het initiatief nemen om met deze partijen de huidige situatie, behoeften en mogelijkheden in kaart te brengen, en aan de hand daarvan ook na te denken over eventuele gezamenlijke vervolgstappen.

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

Sint Eustatius

Het tekenen van het akkoord met plaatsvervangend regeringscommissaris, de heer Mervyn Stegers, was op Sint Eustatius onderdeel van een sportief programma. Terwijl schoolkinderen aan het sporten waren, heb ik een rondleiding gekregen op het sportcomplex. Dit jaar zijn al verschillende projecten van start gegaan om de sportinfrastructuur te verbeteren, zoals de renovatie van het sportclubhuis, de uitbreiding van het fitnesscentrum en renovatie van de sporthal. De eerste resultaten van een versterkte sportinfrastructuur heb ik met eigen ogen al kunnen zien. Zo heb ik samen met de directeur van de Cruyff Foundation, Niels Meijer, en ambassadeur Anouk Hoogendijk, het Cruyff Court Sint Eustatius heropend. Na jaren intensief gebruik was het veld toe aan vernieuwing. Naast de heropening van het Cruyff Court verzorgde Cruyff Foundation die week de opleiding Heroes of the Cruyff Court. Sportmedewerkers uit diverse landen binnen het Koninkrijk werden getraind om meer jonge mensen van hun eiland te verbinden met de sportactiviteiten op de Cruyff Courts.

Bonaire

Mijn werkbezoek op Bonaire begon op 14 mei jl. met een gesprek met pleegouders en pleegkinderen over mijn plannen voor pleegzorgkaders in Caribisch Nederland. Tijdens de gesprekken werd voor mij nogmaals bevestigd hoe waardevol het is om sterke pleeggezinnen te hebben die hun huis open stellen voor kinderen die (tijdelijk) niet thuis kunnen wonen. De gesprekken hebben mij een goed beeld gegeven waar pleegouders tegenaan lopen en wat zij aan ondersteuning nodig hebben van Jeugdzorg en Gezinsvoogdij Caribisch Nederland (JGCN). Zo gaven de pleegouders aan dat het fijn is dat zij JGCN kunnen bellen als zij vragen hebben, maar dat de pleegvergoeding die zij ontvangen niet in alle gevallen voldoende is. Met de nieuwe kaders gaat voor veel pleegouders de pleegvergoeding omhoog per 1 september 2019. In een separate brief op 15 mei 2019 heb ik uw Kamer geïnformeerd over mijn plannen voor deze pleegzorgkaders². Naar aanleiding van deze brief heb ik van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport aanvullende vragen ontvangen. Deze vragen wil ik zorgvuldig beantwoorden en ik zal dit in een separate brief doen.

Ook op Bonaire stond mijn reis in het teken van sport en preventie. Zo heb ik een goede indruk gekregen van het belang van windsurfen voor Bonaire. In gesprek met windsurfers en Stichting Forsa kreeg ik een terugblik op de PWA wereldbeker freestyle windsurfen dat van 9 tot en met 13 april jl. is gehouden op Bonaire. Door de professionaliteit van het evenement heeft Bonaire zich als een serieuze partij in deze tak van sport laten zien en ik vond het mooi om te zien hoeveel kinderen bereikt zijn met alle activiteiten rondom het evenement. Bijzonder ook hoe bedrijven op allerlei mogelijke manieren het evenement hebben ondersteund. Naast een terugblik hebben we ook vooruit gekeken naar de International Sunfish Class Association wereldkampioenschappen die van 14 t/m 25 september as op Bonaire plaatsvinden. Met dit evenement zet de Bonaire zeilvereniging het eiland op de kaart als toplocatie voor het zeilen. VWS maakt dit evenement financieel mede mogelijk door een subsidie op basis van het beleidskader sportevenementen.

Op de bijeenkomst «Voor een gezonder Bonaire!» heb ik het Caribisch Sport- en Preventieakkoord voor Bonaire ondertekend samen met de nieuwe gedeputeerde Nina den Heijer. De bijeenkomst werd georgani-

² Kamerstuk 31 839, nr. 654.

seerd door WeConnect en het openbaar lichaam Bonaire (OLB). Het was een zeer geslaagde bijeenkomst met een hoge opkomst. Veel van de maatschappelijke organisaties die een rol hebben op sport en preventie waren aanwezig. Ook was een brede afvaardiging van professionals uit de zorg van de partij.

Bij Jong Bonaire heb ik gezien wat zij concreet al doen op het gebied van sport en preventie. Dagelijks vangen zij na school ongeveer 100 jongeren op, grotendeels tussen de 12 en 17 jaar. Ik mocht aansluiten bij de gezonde lunch die zij verzorgen en ik mocht de nieuwe muurschildering van Jong Bonaire onthullen. Jong Bonaire is een mooi voorbeeld van hoe gezond eten en bewegen ingezet kunnen worden op plekken waar kinderen zijn, zoals op school en de naschoolse opvang.

Om de eerstelijnszorg op Caribisch Nederland verder te versterken is behoefte aan meer huisartsen die afkomstig zijn uit het Caribisch gebied. Huisartsen die zijn opgeleid vanuit de Nederlandse huisartsopleiding, maar juist ook kennis hebben van de taal en cultuur van de eilanden. Samen met de Bonairiaanse Huisartsen Vereniging heb ik een intentieverklaring getekend met de Stichting beroepsopleiding huisartsen (SBOH)³, die tot doel heeft dat per 2020 een deel van de huisartsopleiding op Bonaire wordt georganiseerd. Met alle partijen spant VWS zich in om per 1 maart 2020 twee BIG-geregistreerde artsen uit de Caribische regio te laten starten met de huisartsopleiding.

Bestuurlijk overleg

Mijn werkbezoek heb ik afgesloten met het bestuurlijk overleg met de landen over de samenwerking op het gebied van Volksgezondheid. Op 16 mei jl. kwam ik met mijn collega's uit Aruba, Curaçao en Sint Maarten bij elkaar om de voortgang op onze afspraken en nieuwe onderwerpen te bespreken.⁴ In de bijlage vindt u de conclusies en afspraken van dit overleg⁵. Hier staat onder andere in dat in het afgelopen jaar is samengewerkt om te komen tot een crisishandboek Orkaanseizoen⁶, waarin afspraken zijn gemaakt over (preventieve) medische evacuatie van dialyse – en kritieke patiënten. Ook is in het afgelopen jaar in samenwerking met Aruba een oplossing gevonden voor de problemen die de Caribische landen ervaren bij collegiale doorlevering van apotheekbereidingen. Andere onderwerpen waarover afspraken zijn gemaakt betreffen een gezamenlijk kwaliteitskaders voor medisch professionals en medisch afval management. Volgend jaar vindt het vierde bestuurlijk overleg plaats op Sint Maarten.

Begeleiding bij medische uitzendingen

Het lid Bosman (VVD) vertelde tijdens het AO, dat werd gehouden op d.d. 13 juni jl., een anekdote over medische uitzending bij zwangerschap en de begeleiding die daarbij mee mag. Hij gaf aan dat als een vrouw woonachtig op Saba tijdens haar zwangerschap voor bevalling van het eiland gaat vanuit de regeling aanspraken zorgverzekering BES geen begeleider mee mag. In de regeling staan geen voorzieningen specifiek voor de begeleiding bij zwangerschappen. In de regeling staat dat in geval van medische uitzending de reis- en verblijfkosten van één begeleider van de verzekerde wordt vergoed, indien de huisarts of behandelend medisch

³ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

⁴ De afspraken van het tweede bestuurlijk overleg 2018 te Curaçao zijn verstuurd naar de Eerste en Tweede Kamer 21 september 2018, Kamerstuk 35 000 XVI, nr. 6.

⁵ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

⁶ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

specialist daartoe heeft geadviseerd of bij specifieke gevallen bijvoorbeeld als de verzekerde minderjarig is. In principe zijn alle bevallingen op Saba en Sint Eustatius een medische uitzending naar Sint Maarten en worden de reis- en verblijfkosten van één begeleider vergoed. De begeleider heeft geen recht op daggeldvergoeding. Voor vrouwen op Bonaire geldt dat zij in principe op Bonaire in het ziekenhuis bevallen. Mocht een vrouw er zelf voor kiezen om op een ander eiland te bevallen, bijvoorbeeld vanwege religieuze redenen, dan wordt dit niet vergoed vanuit de regeling aanspraken zorgverzekering BES.

Mondzorg Saba

Het lid Van Raak (SP) refereerde in hetzelfde AO van d.d. 13 juni jl., aan de situatie van de mondzorg op Saba. Hij constateerde dat er al jaren geen tandarts meer is op Saba en stelde dat het Ministerie van VWS niet toestaat dat de tandartspraktijk wordt gebruikt door een tandarts uit Sint Maarten. Eerder heb ik u geïnformeerd over de situatie van de mondzorg op Saba.⁷ Het echtpaar dat op 10 april 2018 is gestart als tandarts op Saba is conform afspraak vier maanden gebleven. Tot nu toe is het nog niet gelukt om voor een aanvaardbaar tarief een vaste tandarts op Saba te laten vestigen. Dit heeft met name te maken met het geringe aantal behandelingen, waardoor een businesscase niet sluitend is. Gesprekken met verschillende tandartsen uit Sint Maarten hebben nog niet tot een oplossing geleid, vaak vanwege de gevraagde tarieven en de te lage frequentie van visitaties aan Saba. Het ZVK heeft nu een afspraak gemaakt met een tandarts van Bonaire om de komende periode de tandzorg op Saba voor zijn rekening te nemen. De tandarts heeft inmiddels zijn eerste werkbezoek aan Saba gebracht. Er wordt gewerkt aan een structurele oplossing.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
P. Blokhuis

⁷ Tweede Kamer, Kamerbrief 7 juni 2018, Kamerstuk 34 775 XVI, nr. 133.